

Jana Juřicová ...

... bílé vyšívání

Jana Juřicová

Je narodila v roce 1953 v Zubří, vesnici, která proslula bílou tzv. zuberskou vyšivkou. Po studiu na gymnáziu byla zaměstnána jako kreslička v n. p. Tesla, kde pracovala až do roku 1993. Jednotlivé stehy a motivy zuberské vyšivky se naučila od své babičky, Františky Holišové, která se vyšíváním zabývala profesionálně. Nejprve jí zakázky zprostředkovala zuberská učitelka ručních prací Amálie Gregorová, později pak družstvo Lipta a nakonec Ústředí lidové umělecké výroby. Dcera i vnučka se oproti tomu vyšívání věnovaly spíše příležitostně, pro zábavu. Změna nastala teprve po náhlém úmrtí babičky, po níž zůstala nedokončená práce podle návrhu Evy Vítové. Vnučka Jana

se ho pokusila dokončit a po úspěšném předání práce navázala několikaletou spolupráci s ÚLUV. Na vyšivkách pracovala při zaměstnání a teprve od roku 1993 započala se samostatnou živností.

Jana Juřicová ve své práci čerpá z bohatých inspiračních zdrojů, které jí zprostředkovala jednak její babička, "Mistryňa Holišová", vynikající znalkyně zuberské vyšivky, jednak je získala studiem rožnovských vyšivek v textilní sbírce Valašského muzea v přírodě v Rožnově p. R. Díky tomu dnes disponuje znalostí rozsáhlého souboru motivů a stehů, takže v nových vyšivkách může kombinovat ornamentální prvky zuberské s rost-

Historie bílé vyšivky trvá na Rožnovsku již více než dvě století. Nejstarší doklady v muzejních sbírkách pocházejí z počátku 19. století a reprezentují je především

textilní součástky, jako jsou ženské čepce, oděvní plachty a také rozměrné ženské šátky - vyvazovačky. Vyšivka se na nich soustředila ve spodním cípu, v němž byla umístěna výrazná rostlinná kompozice v podobě kytice složené z jemných kvítků, obroubené dalším pravouhlejším květinovým pásem. Právě

vyšívání jednotlivých květů, jablíček, rohů hojností, pavoučků a jemných "sítek" kladlo velké nároky na zručnost a představivost vyšivaček, které si naznačily pouze hlavní vzor a dále pracovaly po paměti. Postupný ústup nošení krojů a stále menší počet nově pořizovaných oděvních součástek přivedl řadu vyšivaček do vážných existenčních problémů.

Ve snaze zúročit jejich mimořádné schopnosti a dopomoci jim k živobytí, pokusila se zuberská učitelka Marie Schobrová vytvořit nový styl, směr a využití tradiční bílé výšivky. Starší rožnovské motivy jí sloužily pouze jako předloha, zvětšila je a tvarově zjednodušila.

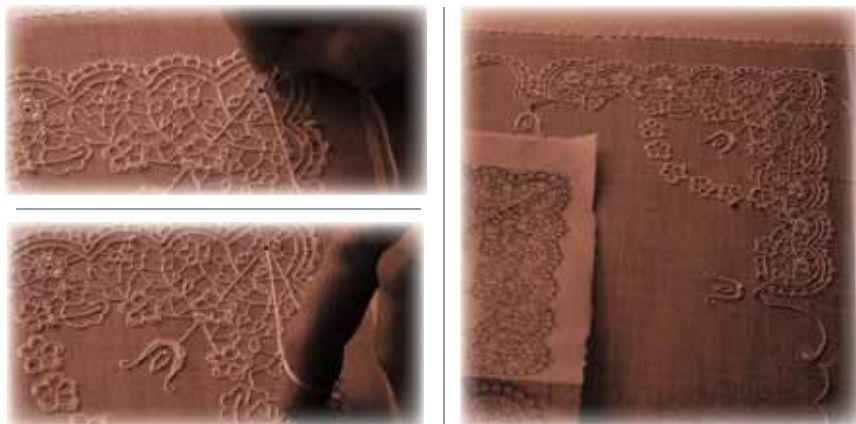

Motivy zubů z ženských čepců daly vzniknout výraznému ornamentu, který tvořil obrubu a současně nosný prvek celé kompozice. Vnitřek vyplňují rozsáhlé plochy sítky s jednotlivými motivy podstríhované výšivky, která byla obzvláště ceněna. Nově zpracované vzory výšivek se těšily velké oblibě a své uplatnění našly především v měšťanském interiéru na přelomu 19. a 20. století, kde bychom je našli na záclonách, pokrývkách, dečkách, ložním prádle i peřinkách ke křtu.

linnými motivy rožnovské výšivky. Spojením obou vytváří novou kvalitu, uplatňující se především na rozměrných pokrývkách, dečkách, kapesničkách atd. Jako první také s úspěchem uplatnila prvky tradiční bílé výšivky ve vlastní autorské tvorbě. Výšivky víl, ptáčků, koníků atd. jsou vyvedeny na hedvábí a adjustované pod sklem.

S prací autorky se můžeme setkat nejen v celé řadě oficiálních interiérů, mezi něž patří obřadní síně, přijímací prostory velvyslanectví či Kongresové centrum v Praze, ale také v rámci nejrůznějších výstav doma i v zahraničí. Svoje výšivky vystavovala v Praze, Brně, Strážnici, ale také Florencii, Torinu a Bruselu. Nelze se tedy divit, že je stále vyhledávanou konzultantkou a rádkyní pro široký okruh vyšivaček, které si chtějí rozšířit své znalosti zuberské a především téměř zaniklé rožnovské výšivky.

Jana Juřicová
Vigantice 220
756 61
Rožnov pod Radhoštěm
tel. 651 657 962